

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ ФАКТОРИНГОВОЇ КОМПАНІЇ

Облік через формування внутрішніх інформаційних потоків про діяльність компанії та її фінансові результати є забезпечуючою складовою системи управління. Наразі все більше актуалізується питання ризик-орієнтованого управління суб'єктами господарювання, зокрема і факторинговими компаніями, які постійно знаходяться під впливом внутрішніх та зовнішніх ризиків. Останні є досить різноманітними та, практично, не регульованими, проте внутрішніми ризиками факторингової компанії можна управляти та сприяти мінімізації їх ймовірних негативних наслідків.

До методів управління ризиками факторингової компанії нами віднесено: уникнення ризику через відмову здійснення факторингової операції; диверсифікація через розподілом ризику між різними видами факторингу; лімітування величини наслідків ризику високого та критичного рівнів; самострахування ризиків факторингових операцій; зовнішнє страхування внутрішніх ризиків факторингової компанії; розподіл (передача) ризиків.

Більш детально зупинимось на кожному із методів управління ризиками факторингової компанії та визначенню їх місця в бухгалтерському обліку.

Уникнення ризику через відмову здійснення факторингової операції, зумовлене допустимим рівнем ризику та можливими негативними наслідками від його настання. Відмова від ризику не є господарською операцією та, відповідно, не відображається в бухгалтерському обліку. При застосуванні даного методу відбувається пошук нового факторанта із співпраці з яким у майбутньому фактор зможе отримати економічні вигоди від здійснення факторингових операцій. Супутніми заходами мінімізації ризику виступає метод отримання додаткової інформації, який реалізується через одержання нових внутрішніх та зовнішніх інформаційних потоків щодо причин виникнення ризику, можливості впливу на нього та усунення взагалі. Збір інформації відображається в обліку через факт надання послуг.

Диверсифікація визначається розподілом ризику між різними видами факторингу та факторантами. В бухгалтерському обліку диверсифікація факторингових операцій відображається як відступлення права грошової вимоги за новими договорами факторингу.

Лімітування дозволяє уникнути наслідків ризику високого та критичного рівнів через встановлення системою ризик-менеджменту граничного значення рівня внутрішнього ризику факторингової компанії та одночасно зумовлює втрати економічних вигід від здійснення факторингових операцій. В обліку здійснюється відображення запланованих факторингових операцій, однак навіть незначний ризик за умов певного набору обставин може бути реалізований, що тягне за собою понесення витрат основної діяльності факторингової компанії.

Самострахування ризиків факторингових операцій надає можливість розподілити у часі витрати на майбутнє покриття негативних наслідків ризику. Самострахування відбувається через відображення в обліку формування внутрішніх резервів компанії (резерв сумнівних боргів за факторинговими операціями, забезпечення майбутніх виплат і платежів задля погашення власних боргових зобов'язань перед третіми особами тощо).

Страхування внутрішніх ризиків факторингової компанії здійснюється шляхом укладання страхового договору, яким визначається обсяги відшкодувань ймовірних наслідків ризику, суми страхових платежів та інші умови. Страхування ризиків за факторинговими операціями – не поширене явище на ринку страхових послуг України. Однак, при застосуванні даного методу в нашій державі доречним є страхування відповідальності учасників факторингу, що зумовлює відображення в обліку витрат на сплату страхових платежів та отримання доходів при настанні страхових випадків.

Розподіл (передача) ризику – відступлення права грошової вимоги, колектору, компанії-SPV, іншій організації, що передбачає повну або часткову передачу ризику іншому суб'єкту господарювання. При беззворотному відступленні права грошової вимоги в обліку відображаються господарські операції щодо комісійних винагород з передачі дебіторської заборгованості іншим спеціалізованим фінансово-кредитним установам

Таким чином, вищевизначені методи управління сприяють зниженню ступеня ризику та ймовірності настання його негативних наслідків. Зауважимо, що при незначному рівні ризику метод розподілу ризику, диверсифікації та зовнішнього страхування будуть досить затратними та економічно неефективними. За таких умов формування внутрішніх резервів, уникнення ризику за факторинговими операціями та його лімітування є цілком виправданими.